

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Kontantutredningen, Fi2024/00068

Pensionsmyndigheten anser att det är angeläget att utredningens förslag genomförs. Särskilt mot bakgrund att frågan om kontanters ställning i Sverige utretts återkommande utan att åtgärder genomförts. Pensionsmyndigheten ser stora behov av att de förslag som utredningen lämnar realiserar.

Pensionsmyndigheten lämnar därutöver följande synpunkter.

8.4.8 Aviutbetalningar

För personer som inte kan, får eller vill ha ett bankkonto så är utbetalningsavi idag det enda utbetalningssättet som fungerar för ”massutbetalningar”. Möjligheten att lösa in utbetalningsavier hos ett ombud är dock, som anges i utredningen, begränsad till 2000 kronor eller utifrån mängden kontanter som finns tillgängligt hos ombudet. Omfattningen av behovet för utbetalningar genom avier som löses in mot kontanter bedöms av utredningen vara mycket litet då det utbetalningssättet framförallt används av de personer som saknar svenskt bankkonto och behöver lösa in en avi som överstiger 2000 kronor i värde.

Pensionsmyndigheten menar att så länge inget annat utbetalningssätt finns för pensionärer som inte har ett bankkonto behöver det finnas möjlighet för dessa att genom en utbetalningsavi få ut sin pension i kontanter, vilken oftast uppgår till ett högre belopp än 2000 kronor per månad. Även om andelen utbetalningar via avi för pensionärer bedöms vara liten i förhållande till de totala utbetalningarna så finns alltså ändå behovet av denna lösning. Vidare behöver personer som inte har tillgång till bankkonto kunna betala fakturor med kontanter.

9 Kontanternas roll i beredskapssyfte

Pensionsmyndigheten har tidigare både enskilt och tillsammans med Försäkringskassan lämnat in framställan om översyn av 117 kap. socialförsäkringsbalken (SFB). (Pensionsutbetalningar i kris och krig VER 2020–90 och Redovisning av Uppdrag att säkerställa utbetalningar från socialförsäkringen under krig och krigsfara [S2022/01531]). Eftersom det saknas förutsättningar för Pensionsmyndigheten att uppfylla flera av bestämmelserna i 117 kap. SFB vill vi återigen framföra behovet av en utredning som får i uppdrag att utreda en

www.pensionsmyndigheten.se

författningsberedskap för socialförsäkringen som även då omfattar möjligheter till alternativa utbetalningsformer.

10.1 Acceptans av kontanter

Vissa offentligrättsliga avgifter kan ofta överstiga det lägsta belopp som föreslås. Om de föreslagna ändringarna blir verklighet bör det klargöras för aktörerna som avses i utredningen att belopps- och myntgränsen inte är ett förbud mot att ta emot summor som kan överstiga de 10 % av prisbasbeloppet som föreslås i utredningen, utan att det snarare är en möjlighet för den enskilde aktören att neka större kontantbetalningar.

Riksgäldskontoret har givit Pensionsmyndigheten ett tidsbegränsat undantag¹ för att hantera Pensionsmyndighetens kontantkassor utanför centralkontot. Utredningen behandlar inte myndigheternas möjlighet att sätta in dagskassor på myndighetens konto för de kontanter som behöver hanteras i samband med uttag av offentligrättsliga avgifter. Kontanterna härrör t.ex. från hantering av ärenden rörande utlämnande av allmän handling. I dagsläget saknas möjlighet för myndigheter att sätta in, ta ut och växla kontantkassa. Detta ingår inte i Riksgäldskontorets upphandling av ramavtal och det innebär att varje myndighet därför behöver göra en egen upphandling specifikt för att kunna hantera kontanter. Kostnaden för en myndighet att genomföra en egen sådan upphandling är orimligt hög i förhållande till de låga belopp som är aktuella för de flesta myndigheter. Den fortsatta lagstiftningsprocessen behöver tydliggöra att även myndigheter med små och sällan förekommande kontanta transaktioner ska erbjudas lättillgängliga tjänster för uttag, växling och insättning till rimliga kostnader.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektör Anna Pettersson Westerberg efter föredragning av verksamhetsutvecklare Yvonne Lindgren. I beredningen av ärendet har jurist Mårten Rye-Danjelsen och controller Birgit Axelsson deltagit. I den slutliga handläggningen har även avdelningschef Magnus Rodin, tf avdelningschefer Denana Lövgren, Pär Hedén, enhetschef Kent Larsson samt chefsjurist Lena Aronsson deltagit.

Anna Pettersson Westerberg

Yvonne Lindgren

¹ Riksgäldens beslut 2024-11-14 RG 2024/996